

tem gubernii formam, neglegit illis antiquioribus variis divisionibus, quas historie docent, arque procedendo cum ordine, vel scala Confusione, absque eo quod alieni praedicitur, illum constituant Urbs Roma cum eius districtu; Quatuor Cardinalitiae Legationes, Civitatis nempe, & Comitatus Bononiæ, Status Ferrarie, Status Urbini, & Provincia Aemilia, seu Romaniola; Et Gubernia, quorum aliqua praefidat, vel Prefecture nomen habent, & quandoque legationis nempe Provincie Marchie, vulgo Macerata, Provincia Umbrie, vulgo Perusii, Provinciae Patrimonii, vulgo Viterbi, Provincia Campanie, & Maritime, vulgo Frulinonii, Et Civitatum Ancona, Firmi, Spoleti, Camerini, Asculi, Montis Altii, Urbis veteris, Aesii, Nursie, Beneventi, Fasii, Civitatis Castelli, Fabriani, Sabinæ, Severini, Reatis, & aliquorum locorum independentium, quare de illis distingue agenda.

De Urbe Roma cum eius Districtu,

Antiquitus Romanorum legibus, ac sacris, & profanis Scriptoribus Roman appellatione Patriam omnium communem, totiusque Orbis caput, Metropolis, Dominum, & Magistrum; Aliqui moderni, ad temporum, & rerum diversitatem non reflectentes, praesertim vero Pragmatici Juristi, cum confusa leguleica simplicitate, & cum sola auctoritate litera procedentes, ad praeferendum quoque eidem Civitati praefata attributa congrue credunt, praesertim vero praefatis legibus innixi, ut communis patria, opinantur quod personaliter ea apprehensi de eis foro officiantur, illomque declinare non valeant, quamvis nulla hujus fori competentiam ad eo, originis, & vel domicili, sive contractus, aut delicti, vel rei sita. Claram autem errorum id continet, quoniam post dissolutum antiquum Romanum Imperium, adeoque magnam rerum Mundus sequuntur suum, omnia hac attributa in facilius, seu profana Roma evanescunt, ac perierunt, illis reflexive adhuc durantibus in Roma sacra, portus tamen formalis, quam materialis, tanquam loco residentia Summi Pontificis, ejusque Curia, que Romana dicitur, non ratione ipsius materialis Civitatis, sed ratione Summi Pontificis, hujus residentia loco, ubicumque sit, ita metropolitica qualitas congruit, ut de his latius in Relatione Romanae Curiae dif. 1. & 2. ac etiam occasione enunciati articuli, an apprehensio in Curia inducat, necne fori competentiam, alibi habentur, p. Ad tem. vero nostram, agitur solum de his particulari Civitate in profanis, considerata tanquam una ex Civitatibus, locis hujus Principatus, cuius neque veram habet metropolitam qualitatem, quae inopinata folum, & de facto in ea concurrens videatur, ratione residentia Principis, ejusque Curiae, & Tribunum, eodem modo, quo contingit in Civitate Neapolis respectu illius Regni, aliisque similibus, ut in plerisque locis adveritur, latius vero, & clariss. in enunciato opusculo de Principi Practico, cap. 5. & 48. Unde propterā dicitur folum Civitas dominata teneperit Oppidorum, Civitatum, Castrorum, & Locorum existentium intra ejus districtum, cum illa pariter dominatione inopinata, que consideratur in aliis Civitatibus subdividi, ex solatione comitatus, vel districtus, non autem in dominatione vera, & propria pleni dominii, & imperii, iuxta distinctionem, de qua supra; ac propria eius statuta municipalia jure censenda sunt, ad instar statutorum aliarum Civitatum subdividitorum; iniquorum territorio, seu districtu Oppida, Castra, & loca existant, ut in eis eadem statuta servanda sint, eodem modo, quo in Civitate, quatenus tamen propria, & particularia ipsius loci statuta non adint, vel extantia non disponant de cau controverti, minime relatio ad jus commune habentur, ut supra.

17 Quamvis enim haec statuta Urbis, immutata eorum antiqua forma sub Gregorio XIII ad illam, quam de praesenti habemus, commentata per Fenzon. & Galganet redacta sint de ejusdem Pontificis mandato, à quo etiam approbata, & confirmata fuerunt; non per hoc tamē leges Summi Pontificis, vel supremi Principis dicendæ sunt, sed leges particulares, ac municipales ipsius Civitatis, ejusque districtus, cum Pontifica approbatione, & confirmatione eorum naturam non immutat, sed folum operetur validitatem, ut juris communis regulam, fortius vero in hoc Principatu, ob Egidianam constitutionem, ut subdivisa Civitatis, & Loca, leges, & statuta sine Principi licentia, & approbatione condere non possint, ut etiam

babetur infra in §. VII. Quinim hæc approbatio, iuxta 18 fons modernorum in præmagis receptum, facta censetur per Papam uti Principem temporalem, non autem uti Papam, vel uti Episcopum, ut propterā non comprehendant Ecclesiæ, & personas, ac res Ecclesiasticas, nisi ubi expressè dicatur, vel per verba adeo generalia, & effrängata, ut eadem voluntas comprehendendi dignoscatur, ex iis, quoq; habent alibi deducta.

Qualis autem sit Urbis districtus, tam ad effectum operationis statutorum, quameriam illius cumulativa jurisdictionis, quam etiam in prima instance intra illum habent Senator Urbis, & Curia Capitolii, nec non Gubernator Urbis, & Auditor Camerae, sive ad effectum exempti, & privilegiorum Civium Romanorum a collectis, aliisque oneribus, vel effectum juris pasendi cum similitudine, de quibus in suis fidelibus agitur. Loquendo folum de districtu temporali ut supra, non autem de districtu spirituali Episcopatus particularis Urbis, vel ejus Provincia, de quo alibi agitur. Antiquitus, & prius quam sub enunciato Gregorio Decimotertio, sequerentur Statutorum Urbis reformationes in ea forma, quæ hodie habetur, id videbatur niuum incertum, adeo, ut frequenter essent controversias super aliquorum locorum comprehensione in hoc districtu, ut præfertim de Tiburtina Civitate sequerentur, quoniam ille certum, ac determinatum non habebat ambitum, sed folum de districtu Urbis dicebant illa loca, in quibus verificabantur requisita fatis, & faciatis. Hodie vero ad hujusmodi dubitantes, & frequenter controversias dirimendas, iuxta dictas novas reformationes, futurum est, ut sublata dicta differentia ialis, & faciatis, districtus complectatur ambitum, seu circuitum quadraginta milliarum circum circa ipsum Urbe, ex territorio tamen Statuti Ecclesiastici, ut in locis citatis adverterit.

In hoc itaque proposito intestate successions, & excludingenationem, omnia hac attributa in facilius, seu profana Roma evanescunt, ac perierunt, illis reflexive adhuc durantibus in Roma sacra, portus tamen formalis, quam materialis, tanquam loco residentia Summi Pontificis, ejusque Curia, que Romana dicitur, non ratione ipsius materialis Civitatis, sed ratione Summi Pontificis, hujus residentia loco, ubicumque sit, ita metropolitica qualitas congruit, ut de his latius in Relatione Romanae Curiae dif. 1. & 2. ac etiam occasione enunciati articuli, an apprehensio in Curia inducat, necne fori competentiam, alibi habentur, p. Ad tem. vero nostram, agitur solum de his particulari Civitate in profanis, considerata tanquam una ex Civitatibus, locis hujus Principatus, cuius neque veram habet metropolitam qualitatem, quae inopinata folum, & de facto in ea concurrens videatur, ratione residentia Principis, ejusque Curiae, & Tribunum, eodem modo, quo contingit in Civitate Neapolis respectu illius Regni, aliisque similibus, ut in plerisque locis adveritur, latius vero, & clariss. in enunciato opusculo de Principi Practico, cap. 5. & 48. Unde propterā dicitur folum Civitas dominata teneperit Oppidorum, Civitatum, Castrorum, & Locorum existentium intra ejus districtum, cum illa pariter dominatione inopinata, que consideratur in aliis Civitatibus subdividi, ex solatione comitatus, vel districtus, non autem in dominatione vera, & propria pleni dominii, & imperii, iuxta distinctionem, de qua supra; ac propria eius statuta municipalia jure censenda sunt, ad instar statutorum aliarum Civitatum subdividitorum; iniquorum territorio, seu districtu Oppida, Castra, & loca existant, ut in eis eadem statuta servanda sint, eodem modo, quo in Civitate, quatenus tamen propria, & particularia ipsius loci statuta non adint, vel extantia non disponant de cau controverti, minime relatio ad jus commune habentur, ut supra.

Sub dicto autem moderno circundario quadrageinta milliarum circum circa, juxta novas reformationes constituent districtum temporalem Urbis, multæ contingenit Civitatis, Oppida, Castra, & Loca inferiori censenda, cum distinctione; quænam sint baroniale, & quo non, dum in baronibus adiicitur littera B. ipsa rurique aliqua fum sub diversis Provinciis, & Guberniis, sive sub illa Patrimonii, seu Viterbi, & sub altera Campanie, & Maritime reflexive, atque intra ipsummet districtum adest Gubernium Sabinæ, quod quodammodo efformare videatur quandam parvam Provinciam, ob

De Successionibus. §. II.

ob multititudinem locorum sub illo cidentium, seu verius constitutere videtur unam Civitatem sparsam, ac divisi in quæplures pagos, seu villas, juxta speciem illarum Civitatum, & Locorum, quæ sunt in Regno Neapolitano, præsertim in Provincia Principatus Cittæ inter quas est Civitas Camavarum propriæ Salernum ita divisa in forte maiorem numerum Pagorum, & Caffronum, ibi vulgo casalium, quam sit ista Provincia Sabina; id autem non tollit istam qualitatem districtualem Urbis, quoniam stant simul, ut hac loca sint sub proprio, & particuliari Gubernio, etiam Praefatatio, ut sunt enunciatum Gubernium Sabina, & alterum Tiburtinæ Civitatis, vel sub Gubernio dictarum Provinciarum, vel fum sub propriis Baronibus, & Domicellis, & tamen sunt etiam de districtu ad effectum comprehensioñis sub statutis, ac etiam ad effectum supra enunciatum concursus cumulativi, tam Fori Capitolini, quæ Gubernatoris Urbis, & Auditoris Cameratae cum propriis Gubernatoribus, vel Baronibus, ad instar illius cumulativi concursus, quem etiam in prima instance habet Vicarius Urbis cum sex Episcopis Cardinalibus in Diœcesibus, & locis existentibus de districtu spirituali.

Civitatis autem, Oppida, Castra, & Loca intra istud circundarium existentia, non multiter describuntur ad plures effectus, ad quos id scire precium esse poterit, præsertim vero ad rem nostram, ad distinguendum ubi nam in materia, de qua agitur, adint statutum proprium, & particularia, cum quibus proceduntur sicut, ut ubi definit, cum Statutis Urbis praedicti debent, illaque ordinis alphabeticis disposita sunt ad tollendam omnem dubitationem circa eorum nominationem per prius, & posteriorius; Sunt autem

C I V I T A T E S.

Abanen. B.

Anagnina. B.

Aquipendium, que habet statutum femininum exclusivum, prout ex particula in calcie operis impensis particula 10.

Braccianum B. habet consimile statutum, ut ex particula 28.

Civitatis Castellanæ.

Corana habet statutum, ex particula 62.

Hortana, que idem habet statutum impressum infra in particula 82. & de quo meminit Rota in Hortana reintegrationis 2. Decembri 1680. coram Rondinino.

Hoffensis diruta.

Nepfina.

Portuenis diruta.

Prænestina B.

Sabinæ. diruta.

Signina B.

Sutrina, que habet statutum femininarum exclusivum, prout ex particulis 163. in calcie, & de quo agit Gabri. conf. 4. lib. 2.

Tiburtina habet pariter statutum, ut in particula 169. de quo disserit Bich. decif. 88. num. 1. & 2.

Tucliana.

Veliterina habet statutum, ut infra particula 172. quod examinat Rot. post Michalor. de fratr. decif. 18. numer. 4.

Reatina est, in questione, atque probabilior reputatur negativa.

Oppida vero, & loca digna confederantur, negligens pars castris, & pagi, sunt.

Affili.

S. Angelis B.

Anguillaria B. ubi viget simile statutum impressum in fine, particula 6. & de quo meminit Spada conf. 138. to. 3.

Anticuli B.

Arcis Antiquæ B.

Arcis Cantoriani.

Arcis Cavarum B.

Arcis Grandulphorum.

Arcis Juvenis.

Arcis Maximorum B. ubi per statutum excluduntur femine.

Arcis Media.

Arcis Papæ B.

Arcis Prioris.

Arcis Sinibaldæ B.

Confini.

Cochianum.

Cotanellum.

Cretonis B.

Eliæ Reatis.

Fabrica B.

Fara.

Felicianum B.

Filetinum.

Flavianum, vulgo Fianum B.

Flavianellum, seu Fianellum B.

Folia B.

Foranum B.

Formellum B. habet Statutum seminarium exclusivum, ut in particula 72.
 Fraxum B.
 Gabinianum B.
 Galleria B.
 Gallesum B.
 Gallicanum B.
 Genazanum B.
 Geneseta B.
 Genne.
 Gerani.
 Gorga B.
 Graffignianum B.
 S. Gregorii B.
 Guaraci.
 Infusa.
 S. Joannis Reatis.
 Jovium B.
 Julianelli B.
 Licentia B. ubi per statutum de seminarium exclusione disponitur, ut in particula 86.
 Lipigianum.
 Longonum.
 Lugnanum B. ubi pariter seminarium excluduntur per statutum, cuius particula est la 87.
 Lugnula.
 Malianum.
 Malianum Reatis.
 Maranum.
 Marenum B.
 S. Martin B.
 Mazzanum B.
 Mentana B.
 Molaria B.
 Monpaum B.
 Monteranum B.
 Montis Aduae.
 Montis Boni.
 Monticellorum B. cuius statuti seminarium exclusivum adit infra impressa particula in ordine la 99.
 Montis Compatrium B.
 Montis Flavii B.
 Montis Fortini B.
 Montis Lanici.
 Montis Libretti B.
 Montis Portii B.
 Montis Rosoli.
 Montis Rotundi B.
 Montis S. Joannis.
 Montis S. Mariae.
 Montis S. Pauli.
 Montis Virgilii B.
 Montopolum.
 Montotorum Sabini.
 Montotorum Petesiæ B.
 Moriconis B. habet statutum ut in particula 116.
 Morlupum B. habet pariter statutum, de quo in particula 120.
 Morolum B.
 Nazanum B.
 Nerula B.
 Nerni B.
 Norma B.
 Neptunum.
 Olibanum B.
 S. Oretis, ubi reperitur statutum seminarium exclusivum, prout in particula 148.
 Oriol B.
 Ornanum.
 Palumbaria B. ubi viger idem statutum, de quo in particula 127.
 Palianum B.
 Pantanum B.
 S. Pauli.
 Penna B.
 Petesiæ B.
 Pilii B.
 Piscianum B.
 Podium Catinum.
 Podium Fidonis.
 Podium Majanum B.
 Podium de Mortitis.

Podium Nativum B. habeat statutum, ut in particula 133.
 Podium Perifinum.
 Podium S. Laurentii.
 Podium Viicianum.
 Poli B.
 Ponticellum B.
 Pontie Gennarum.
 Ponzanum.
 Porciglianum B. ita dicitur, tamen in pluribus.
 Pozzala B.
 Pratica B.
 Procenum B.
 Rianum B.
 Riganum B. sicut in parte una minus.
 Rivirifidi B.
 Rocchettara.
 Rojanum B.
 Roncilonis.
 Roratae.
 Rota B.
 Salizanum.
 Salvatoris majoris.
 Sambuci B.
 Sarcinecum.
 Sazum B.
 Scrofanum B. habet statutum seminarium exclusivum, de quo agit disc. 3. de success. & ejus particula est im prela infra particula 153.
 Sermonetta B.
 Seronis B.
 Sezia est in questione an sit intra districtum.
 Silicis B.
 Silvertri.
 Sopitum B.
 Stabia B.
 Stimiglianum.
 Stipis B.
 Sublaci.
 Surianum B. ubi seminarium non succedunt extantibus mas culis, prout ex particula statuti in ordinatione la 159.
 Tarranum.
 Toffia.
 Trebis.
 Trivignanum B. habeat statutum consimile, de quo in particula 166.
 Tulpha habet pariter statutum, ut in particula 168.
 Turris B.
 Turrita B.
 Vaconis B.
 Valentanum.
 Valeranum.
 Vallis-frigidæ B.
 Wallis Montanae B.
 Wallis Petriæ, ubi idem per statutum disponitur, ut in particula 170.
 Vetralla habet statutum, per quod seminarium non succedunt extantibus masculis, ut in particula 173.
 Vianum B. idem habet statutum, & de quo in particula 174.
 Vicovarium B.
 Vicum.
 Vignanello B. ubi adest dispositio statutaria pro excludingendis feminis, ut in particula 175.
 Viti.
 Viti Præfetin. B.
 Utricolum.
 Vulsum habet statutum seminarium exclusivum, de quo agit Gabr. conf. 14. lib. 2. & cuius particula est infra la 184.
 Zagarola B.

Ita vero enumeratio non excludit alia loca non descripta, minimeque excludit statuta particularia, que in locis de scriptis forte adiunt, quorum notitia non sit habita.

De Legatione Bononiae.

Ista Civitas conspicua, que Magistra, & Mater Studiorum appellatur confuevit, de legali facultate nimium benemerita, (unde in legibus per Divum Thomam unicè recensetur inter quatuor illorum temporum celebres Universitates, nempe Parisum in Theologia, Aurelianum in Artibus, Salernum in Medicina, & Bononia in Legibus,) habet in subiecta materia statuta seminarium exclusiva pro-

De Statutariis Successionibus. §.II.

Præpter agnatos masculos descendentes, & respectivæ transversales, (aa) corrumque particulae sunt impresa in calcie Operis, particula 27. Cumque regatur per unum Cardinalis Legatum, sub eius Legatione continentur Oppida, & Loca infra scripta.

S. Agatha, ubi viger Statutum seminarium exclusivum, ut in particula 142.
 Balnea Porrettæ B.
 Budrium.
 Castrum Bolognæ.
 Castrum Franchi.
 Castrum Ghelfi B.
 Castrum Samperi.
 Castrum B.
 Crevacori.
 S. Georgii.
 S. Joannis in Persiceto.
 Medicina.
 Vianum B.
 Podium Massumatici.
 Podium Benaticum B.
 Silva B.
 Extant quamplurima alias Communitates, & Pagæ, qui consulto omittuntur.

De Legatione Ferrariae.

Illa hæc Civitas cum annexis illis. Statutum confuentibus per plura facia fuit de illo Statu magis mediato, de quo facta est mentio supra num. 11. utpote in 24 feudum, seu vicariatum, cum regulibus, & jure Principatus possedit per Illustrissimam familiam Astensis, five Esteum, cum dignitate prius Marchionali, postmodum ex concessione Pauli II. Ducali, eaque devolutum fuit, & restituta priori ejus corpori, unde propterea effecta est de Statu immediato per mortem sine prole Duci Alfonsi II. sub Clemente VIII. prævia concordia cum Duce Munitina, & Regini Cesare Este, præfati Alphonsi herede, inita in Civitate Faventia, ideoque vulgo concordia Faventina dicitur, siue enunciata in Theatro b6 lib. vero occasione Clemens VIII. multa huic Civitati concessit privilegia, & aqua regitur per Cardinalem Legatum, qui quamdiu faciat videtur, & continuat cum ejus Statutis, inter quæ est istud seminarium exclusivum, quod est impressum infra particula 70. & de quo aliqui agunt.

Habebat prius sub ejus districtu qualificatum Oppidum Carpi, postea dimisbratum, adhuc tamen quæstio est, an adhuc ibi ejus Statuta servari debeant. et Sub hodierno autem Statu, seu Legatione, relinquendo locum veritatis, an, & que sit districtus, & subiecta Civitati dominanti, comprehendunt sequentia loca confidabilia, negligentes parvis villis, & pagis.

Argenta, que habet Statutum seminarium exclusivum impressum in fine Operis particula 12.

Arianum.

Bagnacaballum, ubi seminarium sunt per Statutum exclusa, statibus masculis, de quo loquitur Cephal. conf. 22 nro. 12. lib. 1. Riminald. Jun. conf. 649. Gabr. conf. 7. lib. 2. & est in particula 19.

Centum habet confinile Statutum, de quo meminit Riminald. Jun. conf. 649. num. 3. & est impressum in particula 49.

Codegonum.

Comaclum.

Contignola habet statutum seminarium exclusivum, ut in particula 65.

Crepinum.

Fossignanum B. ubi pariter seminarium excluduntur per statutum, ut in particula 76.

Lugum, ubi viger dispositio Statutaria pro seminarium exclusione, de qua agit Menoch. conf. 168. & adit particula 89.

Mafia Lombarda habet Statutum, cuius particula est la 92.

Plebs Centi habet statutum, ut in particula 132.

De Legatione Status Urbini.

Quamvis a Civitate Urbini ille Dux, ejusque Status, antequam sequeretur devolutio per mortem ultimi masculi investiti, juxta seriem, de qua in Theatro ff. de nominatione accepit, atque de facto ob Dicum, ejusque Tribunalium, & consiliorum residentiam, figuram

faceret Metropolis, potissimum ob sequutam hoc intuitu erectionem illius Cathedralis in Metro politanam sub Pio IV. cum affigitatione in suffraganeas illarum Ecclesiæm Cathedralem, quæ sub ejusdem Duci ditione effert. Non per hoc tamen vera Metropolis erat, adeo dicenda esset Civitas dominatrix aliarum Civitatum, Oppidorum, & Locorum, ex quibus ille Status constat; solumque dicta qualitas Dominantis verificari forte videtur in illis Oppidis, Castris, & Locis, que antequam sequeretur in eadem persona uno plurium dominiorum, & successivæ erectione in Ducatum, erant de pertinentiis dominii Urbini, sive Feltrenses, dum dominia, seu Principatus Civitatum, Pisauri, Eugubii, Calli, & Senogallie, & Vicarius Monti Ayii, Sancti Laurentii, & Montis Folli obvenientia ex diversis titulis, adeo fuerit quedam unio accidentalis plurium Principatum, & dominiorum in eadem persona, seu linea, quilibet ipsorum propriam retinente naturam, juxta illam plurium dominiorum unionem in eadem persona, de qua agitur in Theatro b6. Et quamvis Paulus III. de anno 1548 ex his omnibus efformaverit Ducatum Urbini, insignitus de illa Dignitate Guidobaldo de Ruvere ejus nepote, adhuc tamen declaratum fuit, ut non exinde vera unio, & incorporatio facta censeretur, sed quolibet dominium adhuc propriam retineret naturam, jura, & preminentias; & ideoque varia sunt singularium Civitatum, & Locorum Statuta sufficientia solum illa Castra, Oppida, & Loca, que respectivæ sint de cujuslibet Civitatis districtu, seu comitatus, & pertinentiis. Verum ista materia successionum cum exclusione seminarium regulatur generaliter in toto Statu, potius ex Decretis generalibus factis per Duces, quæ propterea Decreta Ducalia etiam hodie appellantr, adhuc vigentia, quævae sunt impressa in fine, particula 179. dum sequuta de revolutione sub Urbano VIII. ita prudenter statutum, ac provisum fuit, ut ille Status cum antiquis ejus legibus, decretis, & stylis regeretur sub Cardinali Legato, tanquam subrogato in locum Duci, cuius figuram, & partes faceret, il licet forte quilibet Civitas, aut Locus habet etiam propria statuta conformia huic Decreto Ducali, de quo agitur disc. 52. de success. à quo discordare non solent, adeo illud loeat principaliter attendi.

Constat itaque iste Status ex Civitatibus, Urbini, Pisauri, Eugubii, Senogallie, Forosemproni, Calli, Urbina, S. Angelii in Vado, & Feretrana, & ex multis Oppidis, & Castris considerabilibus, negligens aliquibus partibus villis, vel pagis. Quis vero, ut præmisum est, diversa finia dominia ex diversis titulis, & cum diversis iuribus obvenientia, ut præfitem de titulo Principatus Pisauri liquet ex disc. 4. de feud. & sic de aliis; idcirco Oppida, Castra, & Loca disciribuntur distincte sub quilibet Principatu, vel domino, de cuius pertinentiis erant ante dictam unionem.

De pertinentiis itaque Domini Urbini sunt.

Aqualania.

Auditorium.

Capallinum.

Collordulum.

Franeta.

Fermignanum.

Gaiola.

Infula Urbini.

Mons Guidiulus.

Paginum.

Petrianum.

Premicilia.

Ripa Mafiana.

Sanctus Donatus.

Tabulerum.

Talacchium.

Via plana.

De Pertinentiis Pisauri, ubi viger Statutum proprium seminarium exclusivum datum in particula 130. de quo agit Gon. de conf. 11. vol. 1.

Candelaria.

Castrum Medium.

Castrum Novum.

Farinetum.

Fiorentiola.

Gabicia.

Genestretum.

Gradaria .
 Granarolia .
 Mons Baroccus .
 Mons Cicardus .
 Mons de Verulis .
 Mons Gaudius .
 Mons Lurus .
 Mons S. Maria .
 Novilaria .
 Tumba .
 De pertinentiis Eugubii , ubi pariter adest Statutum feminarum exclusivorum , de quo agit Rot. post Paitell. expedition. decr. 5. & decr. 10. & etiam si mentio decr. 13. de Dot. ejusque particula est la 66.
 Baccareca B.
 Bisena B.
 Branca .
 Camporegianum .
 Cantianum .
 Careftum .
 Carpiatum .
 Caffilonis B.
 Colicelle .
 Colpalumbum .
 Colugnula .
 Coffacciarum .
 Dana .
 Frontonis B.
 Galgata .
 Geomefium .
 Insula Fosaria .
 Mons Brevis .
 Mons Loverconus , & S. Benedicti .
 Paefelupum .
 Petrosa .
 Schegla .
 Scriptum .
 Serra Brunamontis .
 Serra Partuccii .
 Serra S. Abundii .
 Siole .
 Tebinum .
 Turris de Calcolarii .
 Turris Ulmi .
 Vallis Fabrica .
 Vallingenium .
 De pertinentiis Senegalae ; ubi viger Statutum feminarum exclusivum , de quo meminere Corn. conf. 1. num. 1. lib. 3. Giovagn. cont. 70. lib. & egomet de fideicom. decr. 144. ejus particula est in calce in ordine la 155.
 Roncicellum .
 Scaperianum .
 De pertinentiis Forlisperonit , de cuius statuto meminit Bich. decr. 41. 3. num. 20. Rot. post Paitell. expedit. decr. 17. nu. 17. & ejus particula est in calce in ordine la 75.
 Bellaguardia .
 Cartocetum .
 Caserperiu .
 Castrungagliardum .
 Mons Altus .
 Mons Felcinus .
 Mons Montanarius .
 S. Blasius .
 S. Gervasius .
 S. Hippolytus .
 Tarricella .
 De pertinentiis Calli ; ubi pariter per statutum particolare excluduntur à successione feminae propter masculos , ut in particula 32. quod perdidit Rota coram Dunozet. Scn. decr. 136. sunt.
 Carda .
 Fenilium .
 De pertinentiis Urbanie , olim Caffri Durantis , seu Masse Trabariæ .
 Barche .
 Belfortis .
 Caftif Plebis .

Cavallaria .
 Cerefia .
 Mons Major .
 Podium .
 Sanctus Georgius .

De pertinentiis demum Vicariatus Montis Auli sunt in praesenti .

De Legatione Provinciae Ämiliae , seu Romandiæ .

Compiebitur sub se ifta Legatio sequentes Civitates , que Omnes habent huc statuta propria favore agnationis , omneque constitutum propriam Universitatatem cum suo districtu , vel comitatu , in quo sunt castra , & villes , adeo ut una non habeat dependentiam ab altera ; procedendo cum confute ordinis alphabetico , & sunt . Ariminum , quod habet statutum feminarum exclusivum , ut infra in particula 3. sub cuius jurisdictione , & statuto degat . Catholica . Curianum . Mons Gridulphus . Sanctus Joannes in Marignano . Britoniorum , ubi licet non adest statutum feminarum exclusivum , extat nihilominus breve Gregorii XIII. per quod ipsa à successione repelluntur in favorem agnationis , quod est in calce particula 30. Cervia habens statutum , ut in particula 52. Cesena habens statutum , ut in particula 53. de quo loquitur Theodos. de Rub. 2. tom. singular. pag. 611. necnon Seraphini decr. 9. 59. num. 5. Duran. decr. 126. num. 15. cui substant . Buora . Cæstematicum . Faventia , in qua viger Statutum feminarum exclusivum , prout in particula 69. de quo meminit Theodos. de Rub. tom. 2. singular. decr. 3. de Success. num. 22. pag. 612. Rota post Fenzon. decr. 107. & in recent. decr. 59. par. 1. & sub sua jurisdictione sunt . Granarolum . Oriolum . Buffi . Forumlivil , ubi adest confimilis statutaria dispositio , ut in particula 73. de qua agit Menoch. conf. 187. eique subiacent . Ars Elmicia . Fiunana . Redappia . Forum Pompili habens simile statutum , ut in particula 74. Imola , ubi per statutum disponitur feminarum exclusivum , sicuti in particula 83. de quo loquitur Rota decr. 43. part. 7. & decr. 360. num. 22. part. 1. 7. & in decr. 3. de succession. num. 23. eique submissa reperiuntur . Balnearia . Cafola . Mordanum . Riolum . Ravenna , ubi à statuto excluduntur feminae proper masculos , ut infra in particula 136. de quo agit Theodos. de rub. tom. 2. singular. pag. 619. Rot. decr. 54. part. 1. recent. & decr. 644. par. 2. Ottob. decr. 149. & post Michalor. de fratr. decr. 51. num. 5. sub le autem habet . Primarium . Sanctum Albertum . Sarfina B. cujus statutum feminas à successione propter masculos repellit , sicuti in particula 151. Ulierius adiut in Legatione Romandiæ in scripta Oppida , & Castra . Brisighella , que habet statutum exclusivum , prout in particula 29. de quo loquitur Rota decr. 42. 8. n. 4. part. 4. Burgum . Castrum Novum . Castrum Rivi , ubi viger consimile statutum , prout in particula 47. Civitella . Corianum . Dolia B. Gambettola . Gattænum . Cragiolum , ubi pariter adest statutum , ut in particula 78. Livaria . Lonzanum . Melldulu B. habens pariter statutum exclusivum , ut in particula 93. Mercatum Saracenum B. ubi similis adest dispositio statutaria , de qua in particula 94. Miavola , & Ciola B. Mondainum ubi per statutum feminae à successione arcent ob masculos , ut in particula 97. Card. de Luca de Statut. Success.

Mons Floris idem habens statutum , de quo in particula 107. Mons Scudulus , ubi idem reperitur per statutum determinatum , ut in particula 116. Montianum B. Planum Miletii . Roncofreddum B. ubi feminarum exclusio pariter per statutum cavitur , ut in particula 141. Roverfanum . Saludecum . Sanctus Joannes in Galilea . Sanctus Archangelus , ubi masculis per feminarum exclusionem , à statuto providetur , ut videre est in particula 144. Sanctus Martinus in Conventu . Sanctus Maurus . Savignanum . Scorticata . Soglianum . Solarolum . Survivolum B. Tornanum . Tusignanum B. Verucchium .

De Gubernio Marchiæ , vulgo Maceratae .

Celebrem quidem indifferenter Marchia Anconitanæ Provinciam reddunt frugum , præfertim triticæ copia , Alma Domus Lauretana , & portus Anconitanus ; in renfibus vero non minus celebrem illam reddunt Ägidiana Constitutiones , quæ vulgo Constitutiones Marchiae appellantur ; it autem provenit non ex eo , quod Cardinalis Ägidius sub Innocentio VI. illarum auctor , fuerit datum istius Provinciae Legatus , ut aliqui male opinantur , quoniam fuit Legatus à latere in universa Italia , sed quia dictæ Constitutiones publicam lucem primo post annos centum , & ultra receperunt in Äsina Civitate , deinde ad alios annos centum , & ultra innovataz , atque in parte immutata fuerunt per Cardinalem Plum de Carpo nuncupatum , qui Marchia tantum fuit Legatus sub Paolo III. ut latius in particulari discursu super Ägidiana Constitut. circa appellations in possessoriis habetur , idcirco prodit nuncupatio . Latius vero ista Provincia se extendit , quam hoc Gubernium , de quo agitur , dum intra eandem quamplura sunt Gubernia in capite , five independentia , ut sunt illa Firmi , Anconæ , Alculi , Camerini , Montis alti , Äsii , Fabriani , & Fani , & alla ; ideoque istud nomen accipit à Provincia , ratione majoris partis , que sub illo cadit , atque vulgo dicitur Macerata , ex causa residentie in hac Civitate , in qua etiam Sextus V. Rotam , ad instar Rotæ Romanæ , erexit , cuius decisiones habentur apud Gratianum , & Thomatium ; non autem quod dicta Civitas aliquod jus Metropoliticum habeat , adeo ut effectum flaturorum , de quo agitur , dici valeat dominans ; nisi forte respectu aliquorum non considerabilium locorum in eius territorio , vel districtu existentium . Complebitur autem istud Gubernium Civitates Auximi , Macerata , Recineti , & Tolentini ; quamvis enim inter eis circumdarium adiut etiam Civitas Lauretana , nihilominus illa est sub Gubernio Protectoris Almae Douus , qui Gubernatorem ibi deputat . In dictis autem Civitatibus singillatim adest statutum feminarum exclusivum ob conservationem agnationis , ut de statuto Auximi videat est in calce in particula 8. de Statuto Maceratae in particula 90. de statuto Recineti , de quo etiam loquitur Burat. decr. 8. 38. sub num. 1. in particula 38. & de statuto Tolentini in particula 164. Opida vero , & loca considerabilia sunt .

Amandola , que pariter habet statutum impressum infra in particula 3. de quo agitur . decr. 17. de success. Apirum , ubi confimile viger statutum , de quo in particula 7. Appignani , cujus statutum exclusivi particula est in calce in Belfortis , ubi idem viger statutum , prout in particula 23. Calderola , ubi similiter per statutum feminae à successoribus arcent ob masculos , ut in particula 31. Castrum Fidardum , ubi pariter idem reperitur statutum , ut in particula 44. de quo loquitur Burat. decr. 310. sub n. 1. Cingolum , cujus statutum agnationi facit per feminarum exclusionem , ut in particula 54. de quo meminit Rota decr. 180. part. 4. tom. 2. Civitas Nova , quæ idem habet statutum , ut in particula

ticula 56. & de eo agit Thomat. decif. 104. num. 3. Coccin. decif. 111. & in discr. 143. & 144. de fideli commiss.

Corinaldum, quod habet statutum, prout in particula 63. & de eo loquitur Rota decif. 171. & decif. 301. part. 16. & de success. dif. 23.

Mathelica.

Montechii, ubi adest statutum foeminarum exclusivum, prout in particula 98.

Montis Bodii, ubi confimile reperitur statutum, prout in particula 100.

Montis Cassiani, ubi foeminae à successione removentur à statuto extantibus Masculis, ut in particula 101.

Montis Caufarii B.

Montis Fani, in quo statutum exclusivum reperitur, prout in particula 103.

Montis Faltrani, ubi pariter vigeat huiusmodi statutum, ut in particula 106. de quo loquitur Theodos. de rub. tom. 2. singular. pag. 615. Rot. in recent. decif. 417. part. 1. & decif. 165. sub 4-7. vers. nec subsistit per 7.

Montis Georgii, ubi locum habet confimile statutum, prout in particula 108. & de eo agit Thomat. decif. 152.

Montis Granarii idem habent statutum, ut in particula 109.

Montis Leponis.

Montis Marcianni.

Montis Milonis, ubi per statutum foeminarum exclusio disponitur, ut in particula 111.

Montis Novi, ubi idem per ius municipale statutum, ut in particula 112.

Montis Sancti, ut quo foeminarum exclusio similiter per statutum sancitur, prout in particula 113.

Montis S. Martini, ubi pariter statutum exclusivum existit, ut in particula 114.

Montis S. Petri habet statutum, ut in particula 115.

Monti Umi, in quo eadem statutaria dispositio advenitur, ut in particula 117.

Murri de Vale, ubi etiam id per statutum determinatur, ut in particula 122.

Pinna, que pariter habet statutum foeminarum exclusivum, de quo in particula 129.

Rocca Contrata simile habet statutum, prout in particula 139.

Sancti Ginefii, ubi statutum adest exclusivum, ut in particula 146.

Sancti Iusti, ubi simile vigeat statutum, ut in particula 147.

Sancti Lupidi, seu Elpidii, ubi pariter id per statutum determinatur, ut in particula 145.

Sarnanum habet statutum, ut in particula 150.

Serra Comitum, ubi etiam reperitur statutum foeminarum exclusivum propter masculos, ut in particula 156. de quo agit Honed. conf. 10. lib. 1.

Serra Sancti Quirici, ubi confimile statutum in usu est, ut in particula 37.

Stafoli.

Urbifalda, in qua etiam statutum existit, quo foeminas successiones vetantur propter masculos, ut in particula 182.

De Gubernio Umbriae, vulgo Peruffi,

Quamvis istud dicatur Gubernium Umbriae, quæ est valde considerabili Provincia formam habens aliquid Legionis, non tamen illud univerfam complectitur Provinciam, dum quamplura adhuc Gubernia non subordinata huic Gubernatori, sed immediate Congregationi Confultae, ut exempli gratia sunt Gubernium Spoleti, Praefectura Nursie, & Gubernium Civitatis Castelli.

In duplice autem specie consideranda venit Civitas Perusina, una scilicet Metropolitica impropria, tanquam residentiali Gubernatoris, & Rotæ, unde propterē denominationem vulgo tribuit Gubernio; & altera propria, & particulari, illam considerando tanquam unam ex Civitatibus Provinciæ, vel Praefecture, atque in hac posteriori specie dicitur Civitas dominans respectu Castrorum, & Locorum existentium in ejus territorio, & distritu, modo, quo alia sunt Civitates, non autem in priori specie, quia nullam habet super alia dominationem.

In prima itaque specie lata continet istud Gubernium plures Civitates, quarum singule propriis habent Gubernatores, etiam Praelatos, cum aliqua subordinatione, ut

Duas locorum species istud Gubernium sub se continet, 29 unam antiquam, quæ Patrimonii dicitur, vulgo Viterbiæ, ex eadem in praecedentibus enunciata ratione residentia, non autem, quod efficit Civitas dominans, & metropolitica; & alteram moderno tempore additam Statu Castrorum divisi in duos Status, Roncilonis, & Valentani, qui prius jure feudi posidebatur per Duxem Parmae, & Placentiam ex investitura Pauli III. nunc vero ex concordia sub Alexandre VII. incorporatus, & effectus de Statu immediato, ex iis, quæ habentur dif. 80. de Regal.

Prima species complectitur Civitates.

Aquipendium, cuius statuti particula est la 10.

Balneoregen.

Civitatis Castellanae.

Corneti; cuius Statuti particula est la 64.

Hortæ, cuius statuti particula est infra la 104. & de eo loquitur Rota in una Hortana reintegrationis 2. Decemb. 1680. cor. Rondin.

Monti Falisci, cuius statuti particula est la 104. & de eo loquitur Soccin. Sen. conf. 36. sub n. 2. lib. 1. Coccin. dec. 958. n. 4. & 10. & dec. 1451. n. 2.

Nepis.

Satri, cuius statuti particula est la 163.

Tufcanella.

Viterbiæ, ubi viget Statutum exclusivum foeminarum, ut in particula 178. de quo meminit Rot. dec. 144. num. 9. & decif. 290. n. 6. pari. 8. & agit discr. 16. de success. & dif. 43. n. 9. cod. iii.

Oppida vero, & Loca considerabilia sunt.

Alvianum.

Balsanaria, cuius statuti particula est la 20.

Bassanum.

Bleda.

Bylentum.

Cellenum, cuius statutum est in calce impressum in particula 48.

Latera habet statutum, ut in particula 85.

Lugnanum habet statutum in particula 88.

Mugnanum habet simili statutum, de quo in particula 121.

Sanctus Laurentius.

Trivignanum, cuius Statuti particula est infra la 166.

Vetralla, cuius Statutum habetur infra in particula 173.

Vulfinum habet statutum, ut in particula 184.

De secunda vero specie, id est de Statu Valentini sunt.

Canimum.

Caput Montis.

Celleris.

Gradolarum.

Gryptarum.

Ichia.

Marta.

Mons-alitus.

Tessanum.

Valentanum.

Et de eadem secunda specie, nempe de Statu Ronchonii sunt.

Canepina.

Caprarola.

Caltrum S. Eliae.

Castillionum Tyberine.

Corchiunum.

Fabrica.

Infusa.

Roncilonis.

Massa cuius statuti particula est la 91.

Mevania cuius particula est la 96.

Mons Cellatum habet statutum, ut in particula 102.

Mons Falces, cuius statuti particula est la 103.

Saxoferratum habet statutum, de quo in particula 152.

Trebium, cuius statuti particula est la 165. & de eo agunt Theodos. de rub. loc. cit. pag. 621. Cirocc. discr. 33. sub nu. 1. Rot. dec. 463. part. 1. recent. Manzaneo. dec. 365. num. 1. & seqq.

Valtopina, cuius statuti particula est la 171.

Viffinius cuius statuti particula est la 177.

De Gubernio Patrimonii, vulgo Viterbiæ, & Statu Valentani, & Roncilonis, vulgo Castrorum.

Dicitur Otabilis pars locorum istius Gubernii est intra distriktaum Urbis, non tamen illa definita est sub isto Gubernio, cum solido operetur concursum preventivum, ut supra, ac etiam in magna parte loca sunt Baronalia, neque dignoscunt aliqua Civitas Metropolis, vel dominans, ut in aliis Provinciis, vel Guberniis contingit. Sub Gubernio autem Campania f'nt Civitates.

Altatrina.

Anagnina.

Ferentina.

Signina B.

Verulana.

Oppida, & Loca considerabilia sunt.

Bacum.

Ceperanum.

Filettinum.

Fruinonum, locus Residentialis Gubernatoris, & Tribunalis.

Fumonum.

Guericum.

Pons-corus.

Sonninum.

Turice.

Sub Maritima vero sunt.

Pipernum.

Sermoneta.

Setia.

Terracina.

Card. de Luca de Status. Success.

De Gubernio Anconæ.

Quamvis iuxta latinam eloquitionem **E**fina Civitas **31** nomen tribuit videatur Provincia Marchia; dum illi populi **A**efini dicuntur; attamen vulgo ista nobilis Anconitana Civitas potius illi nomen tribuit, quoniam ad differentiam Marchia Triviranæ, aliasque Regionum, consimiliter nuncupationem habentium, dicitur Marchia Anconitana, valdeque celebre est ejus portus, cuius ratione dici potest benemerita de legali facultate in mercantili assecurationum, & decocationum, ex his, quæ in hac Civitate, & super eam negotiis scriptis Stracca.

Ifiducio Gubernium continet sub se antiquam Civitatem Humanam, penè dirutam, adeo ut parvi Castrorum figuram faciat, & Oppida, ac respicie Castra Sirols, Podi, Maffignani, Camerani, Varani, Montis Sancti Viti, Cameratz, Falconarie, Offanrie, Pulveris, Arguliani, Galignani, Paterni, Montis Securi, & Castrorum **A**emili, que omnia sunt de districtu, vel comitatu Civitatis, cùm cuius statutu vivunt, & de illo habetur dif. 10. de succession. & decif. 25. numero 2. post Pailetum expeditio- ejusque particula est infra la 5. Adeo etiam intra eundem districtum Castrum Ferretti, quod obtinet in feudum proprium, vel imprimum per Anconitanam nobilissimam familiam de Ferretti, despicer tamen vigeret controvèrsia, quæ pendet indecisa inter dictam familiam, & Gubernatorem, ac Magistratum Civitatis, tam super jurisdictione, quam super iure collectandi, alijque oneribus, praetendente Civitate, quod fit de ejus membris, & pertinentiis; & converso autem dicta familia prætendente contrarium, super quo nil assertur, sed relinguunt locus veritatis.

De Gubernio Firmi.

Ultra prærogativam in hac Marchia Provincia singulari, quam illa Civitas in spiritualibus gaudet, juris Meropolitanis per Sextum V. eius civem, vel comitatem subtem fibi concessi, cùm prius esse Cathedralis exempta, & Sedi Apostolice immediate subiecta, illi assignando suffraganeas Ecclesiæ Maceraten, & Tolentini unitas, Montis Altii, & Sancti Severini; gaudet in temporalibus, ex antiquo iure per Historicos recentissimo, titulo Principatus complectens quadriginta octo Oppida, & Castrorum respicie, quorum omnium dominatrix est; Unde propterea propria, & particularia statuta non habent reguntur cum illo Civitatis Dominantis, de quo ad rem nostrarum, Rot. decif. 461. num. 2. part. 2. recent. & coram Cavalier. decif. 296. numero 5. ejusque particula est infra in ordine la 71. cumque exceptis Cardinalitatis Legationibus, de quibus supra, reliqua omnia Gubernatio, etiam primaria, ut recentent illa Marchia, & Umbria, & familiis subiacentes Congregationi Confutationis Status Ecclesiastici, quæ Confulta vulgo appellatur, illi tamen ex quadam observantia subjacente non conuenient istud Gubernium utpote refidere folium penes illum Cardinalem, qui Neps dicit fieri, juxta insinuata dif. 6. num. 12. in Relat. Cur. vel alium Pontificis coniunctum habentem titulum Gubernatoris, quamvis in Curia residentem, iure potius cuiusdam superintendenter, & gubernii habitualis, actuali existente penes Praelatum, qui ad instar aliorum gubernatorum in loco refidet, titulum Vice Gubernatoris propterē habentem, à quo ad gubernatorem recurvis haberi solet. In hoc autem Pontificatus D.N. Innocentii XI. in quo hujusmodi Nepotum, & Coniunctionis Officia, munia, emolumenta, & prærogativa in defluetudinem abierunt, ipsa Civitate supplicant, & ne hinc prærogative prejudicaretur, ille gubernium habitudine, vel super intendentiale, quod est conuenient penes Cardinalem Nepotem, vel alium coniunctum, refidet penes Congregationem Deputatum aliquorum Prælatorum, sub presidencia, seu præfectura Cardinalis Secretarii Status, Primi Ministrorum, ideoque illa Congregatio dici potest quedam parva Consulta, dum adamus finit gerit pars, atque facit in isto particula gubernio id, quod generaliter Consulta facit in omnibus aliis.

Non extra propositum tamen, neque vagatoriè, sed ad rem hęc infinitiū pro Statutorum istius Civitatis interpretatione, quoniam si condita, & ordinata fuerint de tempore, quo iuxta historias se gubernabat, sub proprio Principi, vel ad formam Reipublicæ, cùm imperio, & regalibus, ac jure Principatus, recognoscendo solūm quodam altum domi-

dominum, ac superioritatem Sedis Apostolice, ut continet in illo Statu, qui magis remotè mediatus dicitur, & prout iuxta illorum temporum contingentes plerique alii Status Ecclesiastici Civitates se regebant, & tunc statutum regulandum non est ad formam juris municipalis conditi per Civitatem subditam, & omnino subordinatam, sed potius tanquam ius commune, ideoque favorable, non autem odiosum, secum è contra, iuxta distinctiones plures infinitam, & repetitam, semper tamen opportune.

Oppida vero, & Loca istius Principatus sunt,

- Altera.
 - Altidona.
 - Aquaviva.
 - Belmontis.
 - Campi Felonis.
 - Carassanum.
 - Cerretum.
 - Collina.
 - Falleronis.
 - Francavilla.
 - Grypta ad Mare.
 - Grypta Azzolina,
 - Gualdum.
 - Loran.
 - Maglianum.
 - Maranum.
 - Mafia.
 - Maffignanum.
 - Mogliano.
 - Morilano.
 - Montis Aponis.
 - Montis Falconis.
 - Montis Giberi.
 - Montis Leonis.
 - Montis Ottonis.
 - Montis Ranaldi.
 - Montis S. Petri in Morico.
 - Montis Vidonis Cambatii.
 - Montis Vidonis Corradi.
 - Morecum.
 - Orretianum.
 - Pedafum.
 - Pedrona.
 - Petriolum.
 - Portus Firmi.
 - Poufanum.
 - Rapagnanum.
 - S. Andreas.
 - S. Angelus.
 - S. Benedictus.
 - S. Elpidius in Morico.
 - Serviliatum.
 - Smerillum.
 - Trochianum.
 - Turris Palmae.
 - Turris S. Patrici.
- De Gubernio Spoleti.*
- 33** Longobardorum dominatio in Italia celebrem reddit istam Civitatem, à qua ubi, & delitosia Vassii Umbriae denominationem defumpt. Cùm enim illorum Imperium divisum esset in quimplures Ducatus, inter quos fuit etiam Romanus, unde prodit Ducati vocabulum in illa moneta aurea, que alias scutorum largorum Solis dicebatur, Ducatus Spoletinus erat ex majoribus, & potentioribus, adeo ut Civitas, ob Ducas residentiam, Metropolis totius illius Principatus figuram de facto gereret. Hodiè vero sub dominio Ecclesie Romana, vel Sedis Apostolice regitur per proprium Gubernatorem Prælatum independentem à Præfato Provincia Umbriae, in qua sita est. Habet ista Civitas proprium statutum exclusivum feminarum, & cognatorum ut infra in particula 161. de quo agit Rota in re dec. 9. p. 6. & dec. 20. & dec. 115. & dec. 275. n. 2. p. 8. ejusque Gubernium complectitur loca infra scripta.
- Aceram.*
- Aglianum, quod habet proprium statutum, ut in particula 2.
- Apugnianum, ubi simile statutum viget, ut in particula 9.
- Aretium, & Palatum.

De Gubernio Camerini.

Jamdi fuit ista Civitas cum annexis, constituentibus eius Statum, de medietate Ecclesie ditione, ut potest jure fendi, vel Vicariatus sub immediato regimine familiae de Varanis, qua defessa, itau factus esset locus devolutioni sub Paulo III. hic de illa investitum Petrum Aloysium Farnesum, cuius dominatio brevem habuit durationem, ob celebrem permutationem sub eodem Pontifice sequutam, cum praefusso evidenter utilitatis Sedis, & Cameræ Apostolice, cùm Civitatibus, & Ducatusis Parmæ, & Placentiæ; quod attento illorum temporum statu, ac locorum situatione non est ab aliquo probabilitate alienum, quamvis attento praefato in statu nimium improbabile videatur; ac propter ea diu tempore est de statu immediato; sed quamvis in Provincia Umbriae sita sit, non tamen ejusdem Provinciae Gubernatori, vel Præfidi subiecti, nullamque ejus Gubernator habet dependentiam, vel subordinationem. Habet hæc Civitas suum statutum, à quo feminæ excluduntur, ut in particula 33. & de quo agunt Cornel. conf. 32. 3. numer. 3. lib. 3. Themat. decisi 187. ex numero primo, Rota decisi 176. num. 15. part. 16. & in decisi 91. de dñ. & in ejus distritu, vel territorio sunt quimplura Castra, & Loca parum confiderabilia, que proprium, & particulae statutum non habent, sed vivunt cum illo Civitatis. Sub Gubernio tamen, utpote de enunciato Varanorum dominio, vel statu, sunt Oppidi S. Anatolia, & Castrum Seffri, quorum singula ad rem nostram habent proprium, & particulae statutum, cùm quo vivitur, non autem cum illo Civitatis, ut de primo in particula 143. de secundo in particula 154.

De Gubernio Aculi.

Ita est hæc qualificata quidem Civitas in extremitatis Provinciae Marchiæ, utpote confinans cum pro-

De Statutariis Successionibus. §. II.

vincia Aprutina Regni Neapolitani, & de eius plurium graduum, vel specierum nobilis habetur actum in tit. de preminent. discurs. 48. atque si aliquibus Historicis credendum est, & praeferto eius concivio particularis historiæ hujus Civitatis non ineleganti latina lingua Scriptori, post dissolutum Romanum Imperium, per quamplura facula fr. rex ad formam Reipublice, quādam sibi vindicata libertate, vel regimur Episcopi, qui Principis, vel Capitis Reipublice figuram gerebat, usquequā per Innocentium IV. de Provincia Marchiæ investiti fuerunt Comites Atellini, & sic ista Civitas, utpote de praefata Provincia pertinentis sub illa comprehensa fuit investitura, qua finite reincident cum eadem Provincia in regimen immediatum Sedis Apostolice, sub quo perferunt sub proprio tamen Gubernatore independente à Gubernatore Marchiæ, seu Macerata, ut fuit plerique alij Civitatis, & Oppida ejusdem Provinciae, ut de illa agenda adverterit supra numer. 27. Continet autem titul Gubernium quā plura Castra, que omnia intra ejus territorium, vel districtum existunt, atque cum ejus statutis vivunt, locales vero Gubernatores, & Officiales deputantur à Magistratu Civitatis, cùm distinctione graduum, de qua d. d. 48. de preminent. illaque magis considerabilia, neglectis alis nimium parvis, sunt Appigianum, Aquas-Sanctæ, Communianum, Montisprandoni, Montis Sancti Pauli, Spinotoli, & Venerotæ, & alia minoria usque ad numerum in totum 31. Adhuc etiam in partibus magis dicta Provincia Aprutina duo alia Castra, vel Oppida, in quibus Magistratus Civitatis nullum habet ius, nec ipse Gubernator solet se ingere, quorum unum, quod Ancharanum nuncupatur, est sub dominio, & jurisdictione, etiam in temporalibus, Episcopi; & alterum, quod dicitur Maldignani, sub dominio, & jurisdictione, etiam in temporalibus, Capituli Cathedralis. Ambò vero, & praetertim Episcopi prætendent dicta loca possidere quadam jure Principatus independentes, utpote obvenientia ex Imperialibus concessionibus, & confirmationibus respetive Caroli Magni, Pipini ejus filii, & quamplurium succelorum in Imperio, qui habent regisfrate apud praefatum Historium Alculanum, ac etiam apud Ughelium tom. 1. *Ball. Sacre*, agenda de Ecclesia Alculana; Ideoque licet observantia dare, quod concedetur illis subditis in temporalibus recursus ad Congregationem Confultæ, negabat tamen Episcopus posse appellari, vel recursus haberi ad alia Tribunalia Urbis, & praetertim ad illud Auditoris Cameræ, quare desuper per Sanctissimum Dominum Nostrum Innocentium XI. deputata particuli Congregatione Cardinalium, & Praetoratum, atque inter istos, me tunc Praetato interveniente, dicibam, illam prætentione omnino vanam confundam esse, tunc quia ubi etiam verum esset hoc præsuppositum, adhuc loca effigie erant de alto dominio Ecclesie Universalis, & Sedis Apostolicae, iuxta deducta discurs. 60. de fide, unde propeca, maiorem jurisdictionem habet Auditor Cameræ, qui est Iudex appellationum, & recursum ab Episcopis, etiam in causis Ecclesiasticis, & spiritualibus, exceptis beneficibus, quam habet Consulta, ad quam datur solum recursus ad Gubernatoribus in temporalibus Status Ecclesiastici; tum etiam, quia cùm sint in confinio Status Ecclesiastici immediati, & dicti Regni Neapolitani, quod effet etiam de Status Ecclesiastico mediatis, ut adverterit supra num. 1. non videtur quale ius desuper habent Imperatores; Ostendendo quoque minus probant dictorum Imperialium diplomatum fidem, dum illud praefertum Caroli Magni habet datam anni 878. & tamen ipse creatus Imperator de anno 800. & obit, de anno 813. f. 814. quem errorem agnoscit. Ughellius, eumque corrigere fatigat, sed abfue subfinita, ut latius in quadam meo Voto, sed Discursu desuper edito, ideoque fini dubio ista Oppida, vel Castra dicenda sunt de Statu Ecclesiastico, licet non de isto Gubernio, atque in mappis existentibus in Palatio Vaticano sunt descripta. Habet autem ista Civitas suum particulae statutum, per quod feminæ a successionibus repelluntur in favorem malorum, & quoagit Dunozet. Jun. decisi 929. num. 8. ejusque particula est infra la 16.

De Gubernio, seu Præsidatu Montis-alti Marchiæ.

36 Continet sub se Civitates Montis-Alti, quæ est Residentialis, & Ripæ Trantone, atque infra scripta Oppida, & loca considerabilia.

Card. de Luca de Statut. Succ.

Caftignanum.
Cofignanum.
Force.
Montis Elpati.
Montis Floris.
Montis Fortini.
Montis Galli.
Montis Monachi.
Montis Novembris.
Montis Rubiani.
Offidam.
Petrignonis.
Porchiam.
Rotellam.
Sanctæ Victoriae.

De Gubernio Urbis veteris.

Habet ista Civitas statutum feminarum exclusivum, 32 de quo loquuntur Cornel. conf. 246. lib. 2. Rota post Michalor. de fratr. decr. 16. & coram Duran. decr. 36. & coram Bich. decr. 350. num. 31. & in recentior. decr. 523. n. 1. part. 4. tom. 3. ejusque particula est impressa infra in ordine la 183. Oppida vero, & Loca magis considerabilia, que sunt in districtu, seu comitatu dicta Civitatis, atque sub ejusdem statuto degunt, sunt.

Abbatia.
Alberona.
Alvianum.
Benanum.
Bottum.
Carnajola B.
Casterubellum B.
Castilions Tyberinæ haber statutum, ut in particula 42.
Castrum Floris B.
Castrum Georgii B.
Castrum Vicardum B.
Civitella Aglianum.
Civitella Comitum B.
Collis longus.
Corbaria B.
Ebrum B.
Ficulle.
Holpiteletum.
Lubrianum.
Mealla B.
Meana B.
Montis Gabionis.
Montis Jovis B.
Montis Leonis.
Montis Rubialei B.
Montis Sancti Petri B.
Palatum Bovarinum.
Parranum B.
Poranum.
Pornellum B.
Produm B.
Ripalpella.
Rota Cattellum.
Sala B.
Salcis B.
Sanctus Venantius.
Sanctus Vito.
Sermugnanum.
Suranum.
Titignanum B.
Trivignanum.
Turris Alfinæ.
Turris Fama B.
Turris SS. Severi, & Martirii B.
Vicenum B.

De Gubernio Aesi.

Ut dictum est supra num. 27. agendo de Gubernio Marchiæ, vulgo Macerata, latina elequatione attenta, ista Civitas tradere videtur nomen Provinciae, cuius incole Aesi populi appellantur, quod unde proveniat meæ occupationes inquirere non permittunt. Probabile vero est, quod antiquioribus temporibus ista esset Civitas residentialis Præfatis Provinciae, quod fermo ex eo, quod cum Cardinalis Aegidius

Mantua; super quo plura colligunt Bartholom. Soccin. conf. 153.n.24.lib.2. Bald. conf. 452. & 453.lib.1. & conf. 456.lib.3. Angel. conf. 359. Zabarelli. conf. 22. Cyriac. contr. 634. num. 3. Surd. decisi. 9. & decisi. 138. in Theatro. disc. 11. de feud. & datur in particula 6.

Mafia; super cuius statuto scripsit Dec. conf. 563.

Mediolanum; de quo Signorol. conf. 2. & conf. 66. in princ. latèque Carpan. ad eadem statuta Mediolan. est impref. sum particula 7.

Mirandola; super quo confulxit Cäphal. conf. 509.

Montis Ferrati; cuius statutum tangit Surd. conf. 100. & conf. 475. num. 11.

Montis Politiani; de quo Parisi. conf. 47.lib.3. Riminald. jun. conf. 249.

Montis Sancte Marie; de quo fit mentio per Bald. conf. 131. & conf. 132.lib.2. Dec. conf. 71.

Marina; super cuius statuto plura congruent Alex. conf. 69.lib.1. Menoch. conf. 240. Rimini. jun. conf. 664.n. 24. Rot. decisi. 364. num. 18. part. 5.

Neapolis. Duplexiter istud vocabulum considerandum est. Primum nemp particulariter, tanquam denotans ipsam Civitatem cum eius Suburbis, & Castris, quæ ibi Calia dicuntur, & Secundo generaliter, ut potè pro communi loquendo usi denotans totum Regnum Sicilie citra, quod post divisionem ab alia Sicilia ultra Pharam prius dici confusiv. Apulia, à moderno tempore dici confusiv. Neapolitanum, ob residentiam, quam Reges cum corum consiliis, & Tribunalibus habere conuererunt in ita Civitate, quæ propterè de facto, non autem de jure, Metropolis figuram facit.

Attenta prima significatio particulari, habet proprias conuentiones in scripturam redatas, inter quas habetur illa super foeminarum exclusionem, ut in particula 8. sed istae conuentiones non egreduntur ipsam Civitatem, ejusque particulae territorium, & de his particulariter in Theatro de legi. disc. 2. & seq. & de dot. disc. 103. & alibi Attenta verò altera significatio generali complexiva totius Regni, adest Constitutione, quæ incipit In aliquibus, & Doctores passim, & frequenter tractant, ut infra verbo Sicilia.

Nicentia; cuius statutum exornatur à Bellon. jun. conf. 74. Novaria; de quo Dec. conf. 107. Rot. decisi. 223. num. 14. part. 5.

Onelia; quod perpenditur à Natt. conf. 266.

Padua, de cuius statuto meminerunt Petri de Ancharen. conf. 26. Paris. conf. 100.num.3. vers. folium lib.2. Cäphal. conf. 501. n. 53.

Papiensis; de quo agunt Curt. jun. conf. 5. Merend. lib. 18. controv. 1. tom. 3. & est in particula 9.

Parma; cuius statutum ponderatur à Bald. conf. 29.5.lib.2. Dec. conf. 261.lib.2. Put. decisi. 341. Seraph. decisi. 82. & in Theat. disc. 21. de succession.

Pisa; de quo Menoch. conf. 235.

Pistorium; quod examinat Barth. Soccin. conf. 122. num. 1. lib. 3. & est in particula 10.

Plumbinum; de quo in Theat. disc. 11. de succession.

Pontremoloni; super quo scripserunt Manz. conf. 276.lib.2. confisi. 397. 398. & 399.lib.5. & Palma jun. allegat. 89.lib.1.

Rhegium; cuius statutum recentent Angel. Aretin. conf. 80. Rimini jun. conf. 269. n. 48. Menoch. conf. 1170. Clari. contr. 45. in princ. Cyriac. contr. 40.5.n.28. Rot. decisi. 527. n. 8. & seq. part. 14. recent.

Sandi Salvatoris; de quo Menoch. conf. 293. n. 5.

Sanglium; de quo Bald. conf. 171.lib.2. & conf. 371. & conf. 372.lib.5.

Sarthianum; de cuius statuto mentio habetur Bald. conf. 467.lib.2.

Saxolum; cuius statutum interpretatur Rimini. jun. conf. 608.

Secula; de quo differit Thesaur. q. forens. 42. n. 10. lib. 1. Senarum; super cuius statuto scripserunt Roman. conf. 399. Castrensi. conf. 175.422. & 442.lib.1. & conf. 83.lib.2. Dec. conf. 332. Corn. conf. 61.lib.4. Put. decisi. 139.lib.2. & habetur imprefsum particula 11.

Sicilie Regnum ultra Pharam habet Constitutionem, quæ incipit In aliquibus, quæ est impresa in calce particula 12. superius enunciatam sub verbo Neapolis, quia huic etiam Regno Sicilia citra Pharam est communis, ut ipso edita de tempore, quo unicum erat Regnum, & de ista Constitutione frequentissime agunt Doctores utriusque Regni, & de ea plures fit mentio in Theatro,

pra fertia sub tit. de dot. disc. 105. & disc. 113. occasione agenti an dos succedat loco legitime; & alibi.

Sinodria; de cuius statuto Oldrad. conf. 135.

Taurinum; de quo memorat Thesaur. jun. quest. 69.lib.2. & decisi. 62. & decisi. 263.

Tridinum; de quo Nat. conf. 581.

Treviſum; de cuius statuto loquitur Cuman. conf. 125. Bald. conf. 183.lib.1. Menoch. conf. 293.n.5.

Verona; de quo Fulgosi. conf. 62.

Vicentia; super quo confulserunt Cuman. conf. 35. Paris. conf. 36.n.27. & seq. lib.2. Cäphal. conf. 578.

Vignalis; de quo Bald. conf. 94.lib.3.

Vitelliana; de quo Cyriac. contr. 476.n.1.

De aliis Provinciis, & Populis extra Italianam.

Nec in Italia solum hujusmodi statuta foeminarum exclusiva introducta reperuntur, sed etiam extra Italiam plerique Populi, & Provinciæ iisdem usi sunt, & utuntur, adeòne universi ferè Orbis civilis, præsertim nostræ communicationis, mos generalis dici possit ille repellendus a successoriis femininas existentibus masculis, ut testif. Origen. homil. 22. c. 27. lib. 11. Numer. ibi: Hec secundum Historiam. Quid vigoris habeant omnibus palam est, qui sciunt leges illas non solum apud filios Israhel custodi, sed apud omnes homines, qui tamen legibus vivunt.

Africa, etenim habet hujusmodi consuetudines, & statuta foeminarum exclusiva, teste Jo. Bodino de Repub. lib.5.cap.2.

Alemanni Veteres idem observarunt mediante antiqua ipsorum lege promulgata tempore Clotarii Regis sub capiti. duar. foror. ad tradita per Rolbag. certam. masculorum foeminae de leg. salic. in prelud. num. 31. Tholofan. Syntagm. jun. lib.45. c. 4. n. 4.

Angli. Scotti, & Dani consimiles leges habent, ut observat idem Rolbag. in certam. masculorum. de leg. salic. n. 44. & seqq. & in prelud. n. 35.

Armeni cum hujusmodi constitutionibus foeminarum exclusivis utque ad tempora Justiniani regulabantur, ut ipse Justinianus testif. Novell. 21. Tholofan. ubi supra. num. 3. Gaudent. Pagan. de leg. que femin. à success. repell. cap. 6.

Saxonis in propriis legibus idem registrarunt, ut in c. 38. ibi: Pater. aut mater defundit filii, non filie hereditatem relinquunt, ad relata per Pagan. ubi supra. c. 6. Rolbag. ubi supra in prelud. n. 32. Lindemborg. in C. l. tit. 56.5. 3. pag. 460. Tholofan. mox citatus n. 7.

Trigurini demum idem a suis populis observandum determinarunt, ut referat Lindemborg. in C. l. antiq. tit. 6. §. 1. pag. 473.

Ex quibus, & aliis, quæ per minus occupatum de faciliter poterunt in majori copia perquiri, liquet ad evidenter, quod sit mos universalis, non solum Italicae regionis, sed ceterorum Populorum, qui cum legibus vivunt; quod; malè illi primi Interpretes, qui fuerint in enunciato duodecimo seculo, in quo sequuta fuit præmissa casuus legum civilium inventio, repercuterunt dictum Jus novissimum conditum in Graeca, Romanorum, & Italorum, aliarumque gentium legibus, & moribus contrarium, ut supra.

De Statutariis Successionibus. §. III.

25

a. Ex relat. dec. 101. part. 10. recent. cum aliis disc. 8.3. n. 3. de Regal.

b. Conf. 21.8 ex his, quæ habentur per Mandos. ad Roman. ubi supra. Rot. apud Burian. dec. 332. nu. 11. & seqq. cum aliis latè collati per Adem. ad dec. 378.9.4. tom. 2. Rec. & insinuator. d. disc. 20.3. de Regal. n. 4. & disc. 39. n. 13. de alien. & contr. prohib.

c. præsertim sub tit. de Judic. disc. 35. n. 20. & seqq. & sub tit. de legitim. disc. 1. & alibi.

d. In aliquicunque n. 13.C. de serv. fugit.

e. Disc. 35. de judic. n. 20. & seqq. & alibi.

f. Disc. 1. de servit. disc. 16.1. de regal. ac etiam infra in §. seqq. vi. Ut advertit Perigrin. conf. 63.n.5. & seqg. lib. 1. & decisi. 1. Patavin. Surd. conf. 560.n.5. & 6. Thesaur. jun. lib. 2. q. 49.1. fin. & alibi.

h. Disc. 3. de feud. & alibi.

i. Eodem disc. 35. de judic. ex num. 20.

l. Dido disc. 35. de judic. n. 29. & alibi pluris.

m. In d. disc. 39. de alien. & contr. prohib.

n. Disc. 190. de regal.

o. Sub tit. de feud. disc. 74. & seqq. ac etiam alibi insinuator.

p. Sub tit. de judic. disc. 89. & sub tit. de judic. disc. 3. n. 50.

q. Disc. 35. de jud. & de dot. disc. 22. & 14.3. & alibi s. p. i. s.

r. Sub tit. de regal. disc. 72. & 94. tit. de jurisd. disc. 33. tit. de servit. disc. 35. in relat. Curie, agendo de dictis Tribuna. libris. disc. 34.36. & seqq. & alibi.

s. Disc. 1. de præem. disc. 1.45. de benef. ac etiam in relat. Curie. disc. 13. agendo de Vicario Urbis.

t. d. disc. 72. n. 9. de regal. & in Relatione Curie. disc. 37. nu. 19. agendo de Senator. & de Foro Capitolino.

u. Disc. 20. de success. ab intell. disc. 2. & seqq. de legit. ejusque particula est in fine operis impresa in ord. la. 180.

x. Disc. 155. de dot. n. 16. & quando dos succedat loco legit. me. disc. 1. & 5. de legit.

y. Disc. 52. de testim.

SUMMARIUM.

- In Italia sunt communia hec statuta.
- De probatio, quod antiqui mores Romanorum, & Italorum essent conformes his statutis.
- De Sacra Scriptura idem disponente, & de moribus Hereticorum.
- De legibus duodecim Tabularum, quas Romani à Greco habuerunt, & quando.
- De lege Voconia innovante leges duodecim tabularum, favore agnationis.
- De novo iure Justiniani, dictæ legis Voconia innovatio.
- De eadem lege Voconia.
- Cum quibus auctoritatibus in predictis Romanorum legibus distinguendis procedendum sit.
- De successione adoptivorum.
- De successione patris, & matris, aliorumque ascendentium.
- De historia legali.
- De legibus Longobardorum.
- De introductione. & ius feudorum, eorumque successione.
- De inventione. & receptione legum civilium.
- De ordinazione statutorum, & quare.
- Ex qua auctoritate leges civiles attendantur.
- De praesupposito, seu de ratione, ob quam statutis multæ restrictiones date fuerint.
- De utraque copulativa subjectione necessaria personarum, & de bonorum situatione.
- Quid de bonis in territorio de directo dominio Ecclesiastrum.
- De subjectione personarum.
- De casu mixto persone non exclusive, que sit in medio.
- De aliis restrictionibus statutorum.
- De litibus, quæ dictæ restrictiones producunt.
- De dose reservata feminis exclusi.
- Quare dictæ questiones formiter non disputentur, & ubi de illis videndum.

§. III.

EX insinuatoris cum aliqua, non tamen vitiosa, nec iniuriosa proficia, & misteriosa, forte necessaria prolixitate in §. precedentibus, liquet quod per universam Italianam, magis vero in hoc Principatu penè communia, & universalia